

Lohikääpä

Laxticka

Aurantiporus priscus

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Lohikääpä on alustanmyötäinen, keskikokoinen, vahamaisen mehukas kääpä. Yksivuotinen itiöemä kutistuu ja samenee kuivuessaan. Nuorena valkoinen tai kalpean liljan sävyinen itiöemä muuttuu vanhetessaan kylmän lohenpunaiseksi tai palvikinkun väriseksi. Vaalean nahanruskea reuna on huopainen. Pillit ovat tasasuisia, kulmikkaita ja niitä on 1–2 millimetrillä. Pohjamalto on väriltään pillejä vaaleampaa. Istukakääpä (*Rhodonia placenta*) ja punahäivekääpä (*Leptoporus mollis*) ovat melko samanvärisiä, mutta niissä ei ole pohjamallon ja pillien värikontrastia.

Elinympäristö ja levinneisyys

Lohikääpä kasvaa maahan kaatuneiden mäntyjen lahoissa rungoissa, esimerkiksi niin pehmeissä kelorungoissa, että niitä voi repiä käsin hajalle. Itiöemä voi kasvaa piiloon rungon onkaloon tai sisähalkeamaan. Kasvupaikat ovat vanhoissa kangasmetsissä. Lohikäävän levinneisyysalue ulottuu Etelä- ja Keski-Suomesta Rovaniemen korkeudelle asti, mutta myös muutama pohjoisempi havainto tunnetaan. Laji on hyvin harvalukuinen koko esiintymisalueellaan.

Nykytila ja uhkatekijät

Lohikääpä on taantunut lahoppuun, vanhojen metsien ja kookkaiden mäntymaapuiden vähenemisen seurauksena. Sopivan järeän ja pitkälle lahonneen mäntymaapuun väheneminen uhkaa lajia edelleen. Hieman alle puolet nykyisistä tunnetuista kasvupaikoista on suojeltu.

Hoitosuositukset

Erityisesti suojeltavan lohikäävän esiintymispaikalla ja sen lähiympäristössä turvataan mäntylahoppuujatkumo. Varttuneita mäntyjä jätetään myös säästöpuiksi, jotka aikanaan kehloutuvat ja tuottavat uutta mäntymaapuuta.

Lähteet

- Kotiranta, H., Saarenoksa, R. & Kytövuori, I. 2009: Aphyllophoroid fungi of Finland. *Norrlinia* 19:1–223.
- Niemelä, T. 2005. Käävät, puiden sienet. Luonnontieteellinen keskusmuuseumi, Kasvimuseo, Helsinki. 319 s.

Kuva: Pekka Helo